

LA TARTRANA

· RECULL DE COSES NOSTRES ·

butlletí de règim interior del
CENTRE D'ESTUDIS D'ALTAFULLA

ANY VI 2^{ona} època. Altafulla, març - maig del 1984.

núm. 27

D.L.T. 1900-1983. Imprimeix: ARTYPLAN Tarragona

VINT ANYS DE CAMELLES AMB L'ORFEÓ «NOUS REBROTS»

El cant de les caramelles és una tradició força antiga de la qual —segons la Gran Enciclopèdia Catalana— se'n té coneixement escrit des de les darreries del segle XVI. Joan Amades, en el seu «Costumari Català», és més explícit, i ens assabenta d'aquesta antigor tot esmentat, entre d'altres, el cas de Sant Julià de Vilatorrada, on els documents més antics que parlen dels seus caramellaires daten del 1590⁽¹⁾, la qual cosa, evidentment, no vol dir pas que abans no n'hi hagués hagut.

EDITORIAL

Hem trigat, però som aquí altre cop i esperem que els esforços que hem fet per a continuar es vegin recolzats amb la vostra col.laboració, sense la qual LA TARTRANA no pot continuar. Esperem, doncs, que us animeu a escriure o a explicar-vos coses nostres.

En els números 25 i 26 cal rectificar algunes coses. Comencen pel 25, el dels castellers. A la pàgina 34 diu Buyreau en lloc de Buyreu; a la capçalera, on diu gener del 1984 ha de dir novembre del 1983; la foto del pilar de cinc a sitges (pàg. 26) és del Jaume Rubinat, així com la de la pàg. 28 en que Calvet dona un pòster a Charlie Rivel.

Pel que fa la núm. 26, a la pàg. 39, en referir-se al Ramon Royo el bategem Manuel Royo.

Semblantment, a Altafulla, per ara i tant no podem datar l'inici de l'afició a aquest tipus de cant popular-religiós, encara que com a tal afició, pot haver tingut unes èpoques de puixança i d'altres de devallada. Particularment no em costa gens imaginar diversos grups d'amics que un any podien sortir a cantar i, un altre, per qualsevulla causa, no sortien. El que sí és cert, és que l'any 1882 el cor «El Ruiseñor» estrena la seva senyera, que encara es conserva⁽²⁾. Per aquell temps n'existien dues, de corals. L'altra era coneguda com «Coral de Sant Antoni».

Ja dintre de l'actual segle, el cant de les caramelles coneix una època de puixança a Altafulla, deguda a l'impuls de Mn. Francesc Sanromà, autor d'alguna de les composicions que es cantaven.

Foto Albert Boronat

Ja fa temps, potser un parell d'anys, el Ramon Pijoan —«Ramon de Fernando»— em va fer a mans quatre cançons de les de Mn. Sanromà, que ell i el Josep Farreras —«Pepito de cal Potecari»— havien reconstruït fent memòria. En aquell moment no vaig saber que fer-ne i les vaig guardar al calaix; però ara sí que crec que ve a tomb reproduir-me, almenys una, encara que només sigui per

1 Joan Amades. «Costumari Català» volum II, pàg. 869.

2 Vegeu: Josep Sabaté i Elias «Recordances de la Vila d'Altafulla, dins la Tartrana núm. 16 (Volum I, pàg. 50).

deixar-ne constància, car altrament poden passar-s'hi una altra bona temporada, al calaix. (La música, segons referències, era del mestre i organista Josep Punsoda).

Al.leluia, han tocat
les campanes d'Altafulla,
i llavors han contestat
les de la Torre i Ferran.

Farem gresca, farem broma
que la Pasqua ha arribat.
Pasqua florida del mes d'abril
els camps s'omplenen dels cants
dels ocells (i del cant dels ocells,
què?) Per les branquetes canten per tu,
i nosaltres imitant-los cantem
nostres càntics d'amor eixa nit.
tururururut, tururururut— tururururut
tu tu tu tu tu tut.

La primavera ha arribat
engalanada de flors,
el jovent li ha posat
l'amor dintre el seu cor.

I com que Pasqua ja és aquí,
ho celebrem amb tot el respecte,
us enviem la cistella
perquè l'ompliu amb les vostres mans.

Aquesta lletra la podem datar entre 1907 i 1915).

Una altra cançó conservem, deguda aquesta també a Mn. Sanromà, que ens arriba gràcies a la memòria de Josep Farreras i a la gestió de la Sra. Isabel Palau. Sembla que és del 1910 i, com podeu veure, la lògica i la senzillesa fan bona combinació.

Mentre hi hagi festes
sempre estem a punt
a fer tecs i bromes
i anar cap amunt.

Si un no s'aprofita
a la joventut,
d'aquest món de mones,
que n'haurà tingut?

Treballant tothora
amb delit i ferm,
tot el que arreplegues
es dona al govern.

Que tinguem «al menos»
algun «rato» bo;
els quartos es queden
i nosaltres no.

Res d'hipocresia;
l'home que és honrat,
es diverteix sempre
dient la veritat.

Nuru, nuru, nuru,
l'home sols és pobre
quan no té salut.

L'any 1930 i el 31, amb la presència al nostre poble de Mn. Vila, que feia de Vicari, es continuà, per be que poc temps, la tradició caramellista a Altafulla.

Després de la guerra civil, cap allà el 1947, un veí de Torredembarra, el Sr. Zaragoza, agafà un grup reduït de xiquets que formaven part de l'«Organización Juvenil Española» (O.J.E.), i a

Foto cedida per Mn. Castellà

banda de les rondalles que aquests ja aprenien, els hi va ensenyar una cançó de caramelles que aquell any, i sols aquell, varen cantar per tot el poble. L'Antoni Torres Marquès, que formava part d'aquest grup, encara la recorda, i ho justifica al·legant que, com que només era una peça, i la van cantar tants camins, era ben fàcil que se'ls hi enganxés..

Quasi vint anys més tard, amb un llarg parèntesi de silenci, va arribar Mn. Castellà, un rector dinàmic, inquiet, relativament jove —trenta-i-pocs anys— a fer-se càrrec de la parròquia, després de la sentida mort de Mn. Miquel Amorós.

Corria l'any 1964, ara fa justament vint anys. Però deixem que sigui Mn. Francesc Castellà i Manresa, fundador i primer Director del que més tard seria l'Orfeó «Nous Rebrots» qui ens expliqui els seus records d'aquells temps, d'aquella primera etapa de «la Coral».

«Després d'haver estat nomenat Rector de la Parròquia de Sant Martí d'Altafulla, l'any 1964, el mes d'octubre, vaig invitar a tots els nois i noies de la Parròquia a una reunió. Com que no teníem un lloc adient, ho vàrem fer a la mateixa Església.

Després de saludar-los com a Rector d'Altafulla i d'oferir-me a tots, els vaigs preguntar: Què creieu que faria falta per a la joventut d'Altafulla? La resposta va ésser:

- a) un lloc per a reunir-nos.
- b) una biblioteca
- c) un Orfeó on ens trobéssim els nois i noies pels assaigs i per cantar tots junts.

Com a resposta del primer suggeriment, vàrem fer la Sala Parroquial, amb la col·laboració activa del jovent. També es va aconseguir fer la biblioteca, amb esforç impensable per al seu funcionament. I en tercer lloc, com a resposta al tercer suggeriment, va néixer l'Orfeó «Nous Rebrots».

Com va començar a funcionar? Es va invitar a tothom que hi volgués prendre part. Ens vàrem reunir un bon número de nois i noies, homes i dones, essent més de 40, com es pot veure a la fotografia d'arxiu. D'on va sortir el nom «Nous Rebrots»? Entre tots els que formaren l'Orfeó varen presentar molts noms per escrit, per després escollir el que semblés millor i al mateix temps més adient. De tots els noms que es varen presentar —que eren molts— es va escollir el de «Nous Rebrots»

I per què «Nous Rebrots»? Perquè dels cantaires que formaven l'Orfeó allí presents, ja n'hi havia que havien actuat cantant amb un Orfeó d'abans de la Guerra Civil, seria l'any 1933, que assajava i dirigia Mn. Francesc Vila.

Definitivament el nom de «Nous Rebrots» va ser acceptat i aplaudit per tots, ja que era molt expressiu i adient per al cas.

Una vegada constituït, vàrem començar els assaigs amb les peces musicals escollides a tres i quatre veus, escollides per la cantada de les primeres Caramelles, que per cert varen tenir una gran acceptació per tot el poble d'Altafulla. Al principi, a més de director —el que escriu— feia d'organitzador en pla de suplència.

Molt aviat es va constituir una Junta Rectora de l'Orfeó, per votació secreta. La Junta constava de President, Secretari, Tresorer i tres vocals. Ja constituïda la Junta, l'organització anava a càrrec de la mateixa, i la part tècnica i musical, a càrrec del Director, éssent, al mateix temps, un element nat de la Junta.

Després, es varen fer uns estatuts, explicant la constitució, funció, com també la renovació, reunions generals, etc. Aquests estatuts es varen presentar al Govern Civil per a la legalització, éssent realment legalitzada. El lloc social per als assaigs i reunions era la Sala Parroquial.

Una vegada ja funcionà l'Orfeó vàrem veure la conveniència de tenir una senyera pròpia. Es va encarregar a l'Albert Boronat que fes un dibuix, que per cert va agradar a la Junta i a tot l'Orfeó.

Es va encarregar l'execució de la senyera a les monges Clarisses de Reus, del Convent de la Divina Providència.

Fins l'any 1970, inclòs, el director-fundador vaig ésser jo mateix.

Després, en anar a la Universitat de Navarra a fer la llicenciatura i doctorat en Dret Canònic, era impossible que jo em fes responsable de la direcció de l'Orfeó. D'acord amb la Junta Rectora, vaig oferir la direcció a l'Antònia Coscojuela, veïna d'Altafulla que ho va acceptar, i amb un èxit molt notable.

Com va néixer la Coral Infantil? Vista la necessitat de noves veus per a l'Orfeó, es va fundar la Coral Infantil, amb molt bon resultat, dirigida per l'Antònia Coscojuela i ajudada en l'organització per Pepita Farreras i Rosalia Vives.

Foto cedida per mn. Castellà

A més de la cantada de Caramelles el dia de Pasqua, s'han fet Concerts, trobades d'Orfeons amb participació activa.

Una activitat molt popular i esperada era l'excursió anual de tots els components de l'Orfeó acompanyats dels seus familiars.

La cantada de les Caramelles era el dia de pasqua de cada any, recurrent Plaça de l'Ajuntament i tots els carrers de la vila, i a més, les famílies que ho havien demanat, eren complagudes amb les corresponents cantades de les típiques Caramelles.

A més de la Junta Rectora de l'Orfeó, hi havia els encarregats de portar la Senyera i, a més les típiques cistelles que s'enlairaven fins els balcons més alts.

La història de la fundació de l'Orfeó «Nous Rebrotos» consta escrita al manuscrit històric de la Parròquia de Sant Martí d'Altafulla.

La història de la fundació dels «Nous Rebrotos» està efectivament, escrita al Manuscrit Històric de la Parròquia, per be que —i això és sols una opinió—, de forma molt escueta; brevíssima.

Qui va suggerir el nom de «Nous Rebrotos» fou el company Isidre Virgili i Pons, molt jove per aquells dies, però que ja començava a mostrar-se com una persona inquieta, amb iniciativa. Altres noms proposats foren: «Violetes del bosc», «El Rossinyol», «Cor Sant Antoni»...

Aquell any de 1964, i per celebrar el Nadal, el grup de cantaires participà en la Missa del Gall, interpretant la Missa Tedéum, de Perosi, a dues veus. Sortiren a cantar amb el nom de «Cor Parroquial».

També fou per aquell temps que començaren a cantar, cada diumenge, la Missa de Joan XXIII.

El primer any que es cantaren les caramelles, propiament dites, fou el 1965. El 18 d'abril, diumenge de Pasqua, a 2/4 d'11, i en una Missa Major amb homilia, el «Cor Parroquial» tornava a cantar la Missa Tedéum de Perosi.

Un cop acabada la missa, i a la plaça de l'Església, les caramelles es tornaren a sentir després de molts anys d'emudiment. La sardana «Sol i ginesta», fou la peça triada per a trencar el gel, a la qual seguiren «Muntanyes del Canigó» i «les campanes de la Vila».

Els dimarts de Pasqua, a l'ermita de Sant Antoni, es repetí la Missa de Perosi, que pel que sembla els hi havia caigut simpàtica. Aquests actes no es varen donar a conèixer en un programa propi del Cor Parroquial, sinó que estaven inclosos en el programa d'actes litúrgics de la Parròquia.

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> PARROQUIA DE SAN MARTIN </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> ALTAFULLA </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> PROGRAMA DE FIESTAS DE SEMANA SANTA Y PASCUA DE RESURRECCION </div>	<p>DIA II DOMINGO DE RAMOS</p> <p>Mañana: 6'30 h. Confesiones 7 » Misa Primera 10'30 » Bendición de Palmas y Ramos en la plaza del Ayuntamiento.</p> <p>PROCESION Y MISA MAYOR A continuación SOLEMNE BENDICION DEL RELOJ DE LA TORRE</p> <p>Tarde: 4 h. Catecismo 5 » Solemne Via Crucis a la Ermita de San Antonio.</p> <p>DIAS 12, 13 y 14</p> <p>LUNES, MARTES Y MIERCOLES SANTO</p> <p>Mañana: 7'30 h. Confesiones 8 » Santa Misa Noche: 9 » Santo Rosario Sermón Cuaresmal a cargo del Rdo. Llo. Feliciano Pagés profesor del Seminario de Tarragona.</p> <p>JUEVES SANTO</p> <p>Tarde: 4 h. Confesiones 6'30 » Misa Solemne Comunion. Noche: 9'30 » Solemne Misa Santa predicada.</p> <p>Hasta las 12 h. VELA al Santisimo.</p>	<p>VIERNES SANTO</p> <p>Mañana: 9 h. Solemne Via Crucis a la Ermita de San Antonio 12 » Siete Palabras Predicadas por el Rdo. Llo. Feliciano Pagés.</p> <p>Tarde: 5 h. Confesiones 6'30 » Función vespertina y Comunion. Noche: 10 » Solemne Procesión del Santo Entierro.</p> <p>SABADO DE GLORIA</p> <p>Noche: 11 h. Vigilia Pascual con Santa Misa y Comunion.</p> <p>DOMINGO DE PASCUA DE RESURRECCION</p> <p>Mañana: 7 h. Misa Primera 10'30 » Misa Mayor con homilia Se cantará la Misa Tedéum de Perosi a dos voces por el Coro Parroquial. Tarde: 5 h. Función Vespertina Noche: 10 » Canto de las "CARAMELLAS" por el Coro Parroquial por las calles de la Villa.</p>	<p>LUNES DE PASCUA Excursión a la Costa Brava. Salida a las 4 de la madrugada.</p> <p>MARTES DE PASCUA</p> <p>Mañana: 7 h. MISA PRIMERA 10'30 » Solemne Procesión a la Ermita de San Antonio. OFICIO SOLEMNE predicará el Rdo. José Ballester párroco de Pasañan, se cantará la Misa Tedéum de Perosi por el Coro Parroquial. AUDICION DE SARDANAS en la Plaza de la Ermita. Tarde: 5 h. Función vespertina.</p> <p>Nota: Habrá servicio de Bar en la Ermita. Las Sras. que deseen ser obsequiadas particularmente con el canto de las "Caramellas", pueden avisar y se les complacerá gustosamente.</p>
---	--	---	--

Programa de l'any 1965 (Arxiu Pepita Farreras)

Solemnes Fiestas de
Pascua de Resurrección

"CARMELLES
1966"

ALTAFULLA

— Programa —

Domingo día 10 de Abril. A las 9 noche

En la Plaza del Generalísimo Franco y en honor a las dignísimas Autoridades el Coro "NOUS REBROTS" de esta localidad, dará su primera audición interpretando las siguientes composiciones:

1	LA MARE CANTORA
(Sardana)	a 3 voces mistas de V. Bou
Adap. por Mn. Martí A.
2	AIUP, AIUP.
(Popular)	Música y letra de J. Salvador y J. Ansón a 3 voces
Mistas
3	L'HEREU RIERA
(Regional)	a 3 voces mistas. Adap. Mn.
J. Grifell.
4	NO TARDIS JACK
(Internacional)	a 5 voces mistas. Plantation
Song. Adap. Artur Martorell

Desde la plaza del Generalísimo el Coro "NOUS REBROTS" entonando sus interpretaciones musicales recorrerá el Barrio Marítimo y las calles del pueblo como el año anterior.

ALTAFULLA, Abril 1966.

Primer programa propi (Arxlu Pepita Farreras)

Pel gener del 1966 és quan s'elegeix el nom de «Nous Rebrots». Faltava una cosa, però, per a que tot fos propi: La Senyera. Tant el 1965 com el 66, es surt a cantar amb l'estendard del «Ruiseñor» (aquell datat el 1882), i hom considera que caldria fer-ne un de nou. Aquestes gestions tenen lloc per la tardor, i com molt be diu Mn. Castellà, s'encarrega a l'Albert Boronat que faci uns dibuixos per a poder triar el que més agradi.

Aquell any, per la cantada del 10 d'abril, ja es confecciona un programa a part, redactat en castellà, que edita el «Cor Nous Rebrots». Les cançons cantades foren «La mare cantora», «Aiup, aiup», «l'hereu Riera» i «No tardis Jack».

El 26 de març del 1967 té lloc la benedicció de la Senyera, la qual havia costat unes 5000 Ptes. El 5 de maig del mateix any se celebra el «Festival de Cants de la Coral Nous Rebrots», a l'Església parroquial.

Com a novetats d'aquell any, podem aportar-ne dues de significatives: La primera és que el programa ja és redactat en català, i la segona, l'estrena del «Cant de la Senyera».

Ja en el 1968, s'inicia el llibre d'actes, actuant de Secretari en Víctor Simó, que escriu les actes en català. A la primera sessió, el 4 d'abril, hi assisteixen 29 cantaires («érem prou majoria per portar a cap l'elecció de la nova Junta», diu Simó). Els altres membres de la Junta eren: President, Josep Barceló; tesorera, Pepita Farreras, i vocals: Josep-Mª Gatell, Jaume Inglès, Jaume Rubinat, Rosalia Vives i Salvador Gatell.

Dies més tard, el 24, es reuneixen per redactar els Estatuts, els quals són aprovats en sessió extraordinària el dia 29. Per votació secreta s'elegeix Peníscola per a anar-hi d'excursió.

L'any 1969, i en la sessió de 16 de gener, apareix la primera relació completa de cantaires que es conserva, per cordes. Hi havia 12 baixos, 12 tenors I, 9 tenors II, i 24 tiples, és a dir, un total de 57 cantaires, més vuit cistelles.

També es va a Bràfim, a l'ermita de Loreto, al Villè aplec de primavera, on s'hi tornaria l'any següent. És l'any 70 que «Nous Rebrots» comencen a dir-se Orfeó i deixen d'anomenar-se «Cor» com fins aleshores havien fet. Per aquella època ja s'estava adherit al SOC (Secretariat d'Orfeons de Catalunya), adhesió que s'havia formalitzat a la tardor o l'hivern del 1969.

A la sessió del 29 de desembre del 1970, una assemblea general, es parla per primer cop de la «senyoreta Directora». Si be mossèn Castellà va tenir un paper important en el naixement i primeres passes dels «Nous Rebrots», no és menys cert que l'Antònia Coscojuela, la mítica Antònia, no va ser menys. Amunt i avall, amb la carpeta sota el braç, sobreeixint partitures, les bruixes llegendàries del camí de l'estació no oblidaran fàcilment el seu anar i venir per aquells indrets, en els hiverns foscos, i a voltes plujoses, després d'aquells assaigs plens de joia pel jovent, —però

(Foto arxiu Anna Mª Solé)

suposo que pesats per a ella— acompanyada per uns quants cantaires que no deixaven que tornés sola. (De l'estol de criatures amb una flauta sota el braç, cridant abassegadorament, potser en parlarem el dia que toquem el tema de la Coral Infantil).

Per als cantaires, l'Antònia va ser important per a l'Orfeó; per a ella, més humil, l'Orfeó va ser important per al seu aprenentatge i enriquiment. No m'ho invento, que ella mateixa ho diu:

«Amb motiu del 20è aniversari de les Caramelles, em demanen que expliqui com va ser la meua participació de Directora en aquesta Entitat.

Be, haig de començar dient que vaig venir a viure a Altafulla l'any 1969, tot just acabada la carrera de piano i solfeig al Conservatori Municipal de Música, a Barcelona. Gràcies a la introducció de l'Olga Pijoan, vaig conèixer Mn. Castellà, que em va invitar a cantar a les Caramelles, cosa que vaig fer amb molt de gust, donat que això em permetia fer música, que era el que a mi m'agradava.

A la primera cantada de Pasqua que jo vaig participar, i pel motiu que el mossèn es va trobar que havia d'anar a predicar a una missa on professava una monja, va resultar que no podia dirigir, i em va demanar que ho fes jo. Al principi, em vaig espantar, però veient que no hi havia altra alternativa que dirigir o plegar, i com que els companys cantaires es van mostrar molt animosos, recolzant-me en tot moment, em vaig decidir.

Haig de dir que va anar molt be, perquè els cantaires s'ho sabien molt be, i encara que no hagués dirigit ningú, també hagués sortit.

Com que l'experiència va anar be, el mossèn em va animar per a que ho fes els altres anys, i així ell va poder anar a estudiar a Pamplona, i d'aquesta manera vaig dirigir fins que per les meves activitats i amb motiu del meu casament, ho vaig haver de deixar.

Fins ara he explicat la manera i el per què vaig dirigir l'Orfeó «Nous Rebrotos». Ara us explicaré el que ha representat per a mi l'haver-ho fet. Haig de dir que ha estat una autèntica escola d'humanisme i convivència, i la millor forma de lliurar-me a Altafulla. Ha estat una escola d'humanisme perquè, acostumada a treballar sola la música, i segons el meu criteri o el d'una altra persona individualista, no coneixia els problemes socials i individuals de les altres persones, cosa que vaig haver de tenir en compte a la Coral si volia tirar els assajos endavant. El que va fer que no tan sols els conegués sinó que va fer que hagués de fer els esforços per comprendre i

1 d'abril del 1973, a la Sala de la Violeta (Foto Llorens)

Arxiu (Anna Mª Solé)

gí, a part les cinc cistelles, un faristol humà que aguantava les partitures. L'any següent, tornaria a baixar, situant-se a 38.

Però el 1973 ja n'eren 44, i molts d'ells, nous, que provenien de la Coral Infantil. S'estrenà la sardana «Sant Antoni d'Altafulla», escrita expressament pel poeta-pescador (o pescador-poeta) de baix a mar de la Torre, Oleguer Solé, i musicada pel mestre Albert Sanahuja, de Valls, a la qual dedicarem properament un número de la Tartrana.

Fou una de les novetats joioses d'aquell any, juntament amb la celebració d'una trobada immensa, de més de dos-cents cantaires, el 27 de maig.

El Sr. Carré, que aleshores era secretari i, per dissort, visqué pocs anys més, descriu bellament al llibre d'actes, aquella trobada. Transcrivim un bocí de les seves reflexions, com un petit homenatge en record seu:

«Cal celebrar actes d'aquestos perquè al mateix temps que aixequem el cap amunt mantinguem també els peus afermats damunt la nostra terra i les seves tradicions, ja que del contrari serem com aquells arbres que les seves arrels es van descarnant de terra, que encara que no morin del tot, la seva vida és migrada i trista».

L'any 74 s'enceta amb la donació, per part de la família Font-Vilaplana, de Barcelona, d'un harmòni, amb la qual cosa hom pot bandejar per fi aquell atrotinat que tant servei havia fet, però que ja esbufegava massa.

Una setmana abans de la commemoració del 10è aniversari, el 6 d'abril del 1974, la Pepa Roselló, directora del Cor Al.lleluia, dona una conferència sobre masses corals a Catalunya. Dita commemoració consistí en cantar una cançó de cada any, més el Cant de la Senyera, éssent, doncs, el repertori, d'onze peces, molt més extens del que és habitual. Els Marquesos de Tamarit també volen, d'una manera o altra contribuir a la festa, i a petició seva, s'entra al pati del castell,

mirar de resoldre'ls, o millorar-los, en vista d'una bona convivència i de poder fer l'activitat conjunta.

També vaig conèixer la significació del valor de la música des d'un punt de vista social, a diferència del punt de vista intel·lectual i abstracte d'una minoria en la que jo havia treballat, la qual cosa m'ha estat molt útil per a aprofundir en els meus coneixements musicals.

Resumint, que l'haver passat per les Caramelles representa per a mi el tancar l'època d'estudiant on havia après uns elements teòrics al mateix temps que obria una altra de professionalitat i de ser útil a la societat.

Per tot això sempre estaré d'allò més agraïda a la Coral Nous Rebrots i al poble d'Altafulla que tan be m'ha acollit.»

L'any 1971 l'habitual cantada de caramelles tingué una innovació: La Coral Infantil hi va intervenir, en una primera cantada conjunta, amb el cànon a tres veus mixtes «Pujarem dalt dels cims», de Santiago Riera. Aquell any el número de cantaires baixà a quaranta, i s'hi afe-

Arxiu (Anna Mª Solé)

Foto cedida per Pepita Farreras

on es canten algunes de les cançons. Recordo d'aquell temps una anècdota que ens va fer gràcia: La Sra. Marquesa volia saber el significat, en castellà, de «Nous Rebrots», i ho va preguntar, aventurant-se ella mateixa a donar una resposta, que no fou altra que «nuevos retoños». Em sembla que va ser el Quimet Vidal —que l'any següent seria elegit nou President, i encara ho és ara— qui li va dir que sí, i d'aquesta manera, tots vam quedar contents.

Aquell any, l'Orfeó, amb 37 cantaires, participa en la Trobada de Corals de les comarques tarragonines, i el 27 de novembre, junt amb uns altres tres mil cinc-cents cantaires, es va anar a trepitjar la gespa del Camp Nou i estrenar l'Himne del Barça, amb motiu del seu 75è aniversari. («Tot el camp/és un clam/som la gent blau-grana/ tant se val d'on venim...»).

A partir d'aquí, no és que comenci la davallada, però potser no hi ha tantes innovacions, o varietats, com és normal en la vida d'una entitat la missió de la qual és gairebé cantar les caramelles per Pasqua i, a voltes, algunes peces nadalenques a la Missa del Gall.

L'any 75 els quaranta-tres cantaires estem de dol, i es penja una cinta negra a la senyera, amb motiu de la recent i sobtada mort de mn. Gaietà Magriñà, esdevinguda a la ciutat brasilera de Sao Paulo, i a la memòria del qual vàrem dedicar la Tartrana núm. 3.

Com a activitat nova, hi ha la participació, amb un concert, a la Setmana del Turisme.

Per be que el 76 no deixa de ser un any normal, amb 45 cantaires (pel cap baix), hi ha un fet que podríem qualificar d'històric. El Diumenge de Rams, 11 d'abril, s'estrena «L'Himne del Casteller» (vegeu la Tartrana núm. 25).

Imagineu-vos la plaça del Pou plena amb la gent del poble i, per si no fos prou, amb la presència de més d'una dotzena de colles castelleres, que alçaren totes alhora un pilar. Emoció intensa; paraules dels autors des del balcó de l'Ajuntament; encoratjament, també des d'allà dalt, del Sr. Buyreu, padrí de la Colla. I per fi, l'Himne. La presència multitudinària no ofegà aquelles veus quan, eufòricament cantaven: «Quan la gralla dona el crit:/saba nova brosta jove/soca amunt, i a treure el pit».

D'aquella feta s'enregistrà un disc sota els auspicis de la Caixa d'Estalvis Provincial de Tarragona, que en una banda contenia l'Himne, i a l'altra diversos tocs de gralla.

Però entrenes mundials, com aquella, només n'hi ha una a la vida, i això si hi és. La vida és dura, però no per això; aquell any cal tornar a penjar una altra cinta negra a la Senyera: Josep-Maria Carré, bon homiós com no ohi havia, ens deixa, físicament, per sempre.

10^è aniversari: Els que quedaven del 1er any: d'esquerra a dreta: Joan Cusiné, Quimet Vidal, Rosalia Vives, Pepita Farreras, Mn. Castellà, Joan Vives Marqués, Anna Mª Solé, Glòria Galvà, Josep Barceló i Joan Vives Milà.

Del 77 poc més podem dir: L'Antònia és elegida «Provincial de l'any» a ràdio Tarragona, i la pregunta que es fa la Junta per aquell temps és com incrementar el patrimoni. Els 32 cantaires, no sabem pas si per unanimitat o no, decideixen fer loteria, jugant a uns números fixos de la loteria estatal. El 17 d'octubre la Junta parla de qüestions de loteria i de com atansar-se al futur.

I això encara dura el 25 de febrer del 78 en que es van repartint la feina de la loteria, que si be proporciona uns bons calerets per a les arques de la Coral, també és cert que suposa força hores de dedicació, anant a cobrar per les cases.

El 1979 i el 80, amb 30 cantaires, són anys de transició, però, cap a on? El cansament influeix, però no és tot. La Coral es forneix d'elements que surten de la Coral Infantil i dels pocs adults que encara tenen il·lusió, esperança i paciència.

Tots els que han viscut els anys 60 i principis dels 70, d'adolescent per amunt, tant se val al començament com a les acaballes, saben que les coses no eren igual aleshores, i que les persones tampoc. Després de l'inici, de la represa, ve la conscienciació, s'arriba a una època d'explosió del jovent i dels no tan joves: Grups de folk, disc-fòrums, cine-clubs, recitals de cançó, teatre, excursions, xil·lofòrum, excavacions, cripta, fòrum, setmanes de joventut, camps de treball. I això tenint en compte les massives onades d'immigració (150 persones a Altafulla durant l'any 63).

«Què passa, tio? Parles en llatí, o què, titi?», podria dir prou gent ara. I és que potser sí que això és com la missa en llatí, que molta gent ja no ha conegut.

Ho deia Bob Dylan que «els temps estan canviant»; i les escales de valors són unes altres; això, quan es tenen, està clar. Hi havia una altra cançó —no recordo qui la cantava— que es preguntava «Què se n'ha fet, d'aquelles flors? La realitat ens demostra que s'han marcit, i que el temps de lleure es gasta d'unes altres maneres.

El 15 de gener del 81, uns cantaires demanen el llibre de caixa de loteria; al llibre d'actes no s'especifica el perquè, però la fi de la loteria està a prop.

A part de la cantada del diumenge de Pasqua, pel 82 es participa en l'enllaç matrimonial de l'Antònia Coscojuela, i es canta a l'església junt amb la Coral de Vila-seca. També, l'any següent, s'amplien les actuacions i es participa en els actes litúrgics de Setmana Santa.

I arribem al 84, en que es commemora el 20^è aniversari. El grup de cantaires es manté prou equilibrat, amb 33 membres (9 soprans i vuit persones en cada una de les restants cordes). I es pot considerar un any d'il·lusió i esperança. Es participa, el 6 de maig, en la Missa Major on reben la Confirmació els joves de la parròquia; es trasllada el local social i lloc d'assaig de la Sala Parroquial, on s'havia estat gairebé des del principi, a una nova dependència cedida per

l'Ajuntament a l'antiga fàbrica. S'estrena un orgue d'aquells que gairebé toquen sols, en bona part obsequi de l'Ajuntament i a l'estiu, a la festa d'aniversari, es passen pel·lícules i diapositives i es fa un sopar de germanor amb antics i actuals cantaires, en el decurs del qual s'obsequia el President de l'Entitat, Joaquim Vidal Geli amb el premi a la constància, per haver estat l'únic cantaire que queda dels que varen començar.

Després que l'Antonia plegués, (l'any 1981 fou l'últim en dirigir) varen entrar a fer de directors de la Coral el Sr. Enric Font i el Carles Mendieta, tots dos altafullencs de cor residents a Barcelona. Ells mateixos ens expliquen com va anar tot l'assumpte. Diu el Sr. Font:

«Pot ser que a algú li pugui semblar estrany que el primer que vaig fer un cop instal·lat a Altafulla —d'això ja en fa 14 anys— fos preguntar si en aquest poble hi havia Coral (Vaig preguntar-ho a la bodega de la carretera). Quan la senyora Maria em va dir que sí, vaig experimentar una gran alegria; jo he viscut sempre dintre del cant, o a l'inrevés, el cant dintre meu.

Un bon dia em vaig presentar a un assaig, i em digueren si volia veure el mossèn. Vaig contestar que no, que només anava a escoltar. Em sembla que tothom va quedar-se una mica estranyat per aquesta manera de presentar-me, però jo també sé que on hi ha algú que canta, allí hi tinc un amic. Els fets així m'ho demostren: Avui, només tinc amics.

Hi havia de directora l'Antònia, una de les persones que he conegut que més sap de música. Amb ella vaig aprendre altres formes d'entendre el cant i la música. Haig de confessar que dintre meu no sentia cap interès en dirigir la Coral, en primer lloc perquè el que a mi m'ha agradat sempre ha estat cantar.

Quan l'Antònia es va casar, el Quimet —el President— va tenir a veure'm per dir-me que si no trobaven una persona que pogués dirigir la Coral, aquesta corria el perill de desfer-se, cosa a la que una persona sensible al cant com jo no podia girar-se d'esquena.

I aquí teniu un amic d'Altafulla que, amb quatre coneixements musicals, una força de voluntat gran i amb molta paciència per part de tots els cantaires, dirigeixo el cor.

No vull acabar aquest escrit sense recordar a tots la gran labor feta per l'Antònia, car sense la seva feina a la Coral Infantil, sensibilitzant la mainada envers la música, avui, molt probablement, no hi hauria Coral.

També he de dir que en aquesta coral hi ha unes grans veus, que sols manca un mestre amb més coneixements que el dels meus per a que surti de l'anonimat i es pugui fer alguna cosa més que cantar Caramelles.

I senyors, així vaig integrar-me en aquest petit gran poble, i em sento orgullós que tots em considereu un més entre vosaltres».

El jove Carles Mendieta, l'altre Director que, junt amb el Sr. Font porta endavant la Coral, ens conta així la història de la seva participació:

«Fa quasi set anys que em vaig incorporar a la Coral Nous Rebrotos, provinent de la Coral Infantil. Des de llavors, tota la tasca que he anat realitzant, s'ha basat en una sola cosa: Passar-ho be cantant, i crec que ho he aconseguit.

El cert és que mai he pretès una integració en el poble a través de les seves activitats, car mai m'he sentit foraster, i tampoc crec que la integració vingui donada per l'actuació dins dels diferents cercles d'activitats, sinó per un sentiment que et fa sentir part d'Altafulla, i que com a tal part, et fa cantar.

Des del 1982, he començat la tasca de dirigir, junt amb el Sr. Font, la Coral, i haig de reconèixer que això ha estat possible gràcies a l'Antònia i al Sr. Font, que m'han ensenyat tot el que sé d'aquesta nova feina, que no és sols ensenyar una cançó, memoritzar-la, sinó el que és més important, explicar-la, sentir-la i estimar-la, i és llavors que tots cantem amb força, quan el director sols està per donar les entrades, donat que són els cantaires els que fan el cor de la Coral, els que en un moment donat ens donen les notes i els acords que ens fan desitjar un nou concert o una nova cantada de Caramelles.

Actualment, estem seguint el camí obert fa vint anys per Mossèn Castellà, potser molt limitats per les poques hores d'assaig que podem tenir, però amb moltes il·lusions per seguir fent anar endavant la nostra Coral, fent-la cada dia una mica millor i poder continuar passant-ho be cantant i que els que ens escoltin també ho facin».

I amb aquestes paraules del Carles Mendieta podem cloure el present número de la Tartrana, en el que hem volgut, simplement, passar la vista del record pel damunt dels fets més destacats dels vint anys de vida d'aquesta Entitat.

joan carnicer i torrent.

1965-1984. RELACIO DE PECES INTERPRETADES EN LES CANTADES DEL DIUMENGE DE PASQUA

- 1.- Sol i ginesta (Sardana) (1965)
- 2.- Muntanyes del Canigó (popular) (1965-74-80)
- 3.- Les campanes de la vila (1965)
- 4.- La mare cantora (Sardana, de Vicenç Bou) (1966-74)
- 5.- Aiup, aiup (1966)
- 6.- L'hereu Riera (popular catalana, J. Cubelles Ribó) (1966-75)
- 7.- No tardis Jack (Stephen C. Foster) (1966-80-81-82)
- 8.- La Balanguera (lletra de Joan Alcover i música d'Amadeu Vives) (1967-74-81)
- 9.- Rosa de Bardissa (H.Werner) (1967-73-82-83-84)
- 10.- La sardana de les monges (II: A. Guimerà, m. E. Morera) (1967-73)
- 11.- El Cant de la Senyera (II: Joan Maragall, m. Ll. Millet) (1967 al 84)
- 12.- El concert (W. Geissler) (1968)
- 13.- La gent de fora (popular, J. Cantaloubé) (1968-74)
- 14.- L'emigrant (J. Verdaguer, A. Vives) (1968)
- 15.- Marinada (sardana d'A. Pérez Moya) (1968)
- 16.- Noia, si et vols divertir (pop. hongaresa) (1969)
- 17.- Cànon hebraic (1969-74)
- 18.- Es la Moreneta (A. Carcellé) (1969)
- 19.- L'Empordà (sardana, Maragall, Morera) (1969-75-77-78-79-80-81-82-83-84)
- 20.- Canta de Joia (Beethoven) (1970-74)
- 21.- Ves-hi, Moisés (Espiritual negre, A. Martorell) (1970)
- 22.- L'alegre adéu-siau (pop. escocesa) (1970-71)
- 23.- La presó de Lleida (J. Cumelles Ribó) (1970)
- 24.- Maria de les trenes (Sardana, Josep Saderra) (1970)
- 25.- El rossinyol (pop. catalana, d'A. Pérez Moya) (1971-80-81-82-83)
- 26.- Amor que tens ma vida (Pavana, anònim, s. XVI) (1971)
- 27.- Quin dolç cant (cànon de Christian Legros) (1971)
- 28.- Les flors de maig (J.A. Clavé) (1971-74)
- 29.- Cançó d'amor i de guerra (sardana, R. Martínez Valls) (1972-74-79-82)
- 30.- Aromes de Queralt (Sardana de P. Pérez Fernández) (1972)
- 31.- Cants i rialles (Robert L. de Pearsall) (1972)
- 32.- Margarideta (pop. catalana) (1972)
- 33.- A la llum de la lluna (Vals) (1972)
- 34.- Si em lleví (anònim s. XVI) (1973)
- 35.- Gronxa'm, estel daurat (Josly) (1973)
- 36.- Sardana a Sant Antoni (Oleguer Solé i Albert Sanahuja) (1973-74)
- 37.- Odio i estimo (J. Carnicer, Carl Orff) (1974)
- 38.- Cançó de beure (Gabriel Bataille, 1615) (1975)
- 39.- Veniu tots, bons germans (Melchior Franck, 1573-1639) (1975)
- 40.- Al vent (Raimon) (1975)
- 41.- Brindis (W.A. Mozart) (1976-81-82-83-84)
- 42.- O sari marès (pop. holandesa, C. Geoffray, traduïda A. Martorell) (1976 al 82)
- 43.- Pel maig que ve (Clément Jannequin, 1485-1550) (1976-77-78)
- 44.- Seu germana (Josly, trad. A. Martorell) (1976)
- 45.- La Santa Espina (sardana, Guimerà-Morera) (1976)
- 46.- Hime del casteller (J.Mª Calaf-M.J. Vidal Vidal) (1976)
- 47.- Els Segadors (1977)
- 48.- El Minyonet (tradicional alemanya) (1977-78)
- 49.- Les fulles seques (sardana, A. Guimerà) (1978-79-80)
- 50.- Cànon de la pau (Francis Terral) (1978-80-82-83-84)
- 51.- Oh!, música (Cànon de Gottfried Wolters) (1978)
- 52.- Valsset amorós (Johannes Brahms) (1979)
- 53.- Sense vent (trad. escandinava) (1979-80-81-82-83-84)
- 54.- Al.lleluia (1980)
- 55.- Degotalls (Ricard Castells) (1981-82-83-84)
- 56.- Primavera (R. Schumann) (1982-83-84)
- 57.- Cant del poble (Amadeu Vives) (1982)
- 58.- La sardana i la barretina (F. Carrera, A. Castells) (1963-84)
- 59.- Ja venen les caramelles (A. Carcellé) (1983)
- 60.- Per tu jo cantaria (M. Meystre) (1983)
- 61.- A la llum de la lluna (vals vuitcentista) (1984)
- 62.- La dansa de l'amor (1984)